

KÜPSUSEKSAMI JUHEND G1 JA G2 ÕPPIJATELE 2024/25. ÕPPEAASTAL

Küpsuseksami juhend kehtestab küpsuseksami tagasiside kriteeriumid osade kaupa: tagasiside üldpõhimõtted, külalisloengute analüüsid, töövarjupäev, vabatahtlik töö ja suuline arvestus.

Üldpõhimõtted

Eksami eesmärk on arendada ja hinnata gümnaasiumi jooksul omandatud üldpädevusi ja võtmeoskusi. Kokku on küpsuseksami eest võimalik saada 100 punkti, mille alusel pannakse lõputunnistusele koolieksami hinne viie palli skaalal. Küpsuseksam on sooritatud, kui õppija on saanud kokku vähemalt 50 punkti.

Küpsuseksami koondtulemus kujuneb G3 lõpuks järgmiste küpsuseksami osade eest saadud punktidest:

- 12 külalisloengute analüüsi, kokku kuni 30 punkti;
- 3 töövarjupäeval osalemine ja nende esitlemine, kokku kuni 30 punkti;
- 8 tundi vabatahtlikku tööd ning selle esitlemine, kokku kuni 30 punkti;
- suuline arvestus, kokku kuni 10 punkti.

Õppija pääseb G3 lõpus suulisele arvestusele, kui ta

- 1) on analüüsinud 12 külalislektori loengut. Iga analüüsi eest on õppija saanud vähemalt 1,25 punkti;
- 2) on osalenud kolmel töövarjupäeval ning oma kogemust esitlenud;
- 3) on teinud vähemalt kaheksa tundi vabatahtlikku tööd ning on seda esitlenud;
- 4) on osalenud G3 suuliseks arvestuseks valmistumise seminaril.

Kõik punktid lisatakse jooksvalt Stuudiumisse mentortunni päevikusse. Õppeaasta lõpus märgib mentor õppijale päevikusse kõikide punktide kokkuvõtte.

Suuline arvestus on osa küpsuseksami koondtulemuse kujunemisest. Kui õppija puudub arvestuselt põhjusega, on see sooritamata. Kui õppija sooritab suulise arvestuse mitterahuldavale tulemusele või ei soorita arvestust selleks ettenähtud päeval haiguse või muu põhjusega puudumise tõttu, sooritab õppija kordusarvestuse hiljemalt jooksva õppeaasta 26. augustiks.

G2 või G3 klassiastmega liitunud õppijate küpsuseksami üldpõhimõtted on välja toodud lisades 1 ja 2.

G1, G2 ja G3 õpilaste e-portfolio sisu

Õppija koostab Google Drive'i keskkonda e-portfolio kausta (näiteks "Mari e-portfolio") ning lisab sinna jooksvalt kõik kolme aasta jooksul kirjutatud analüüsid, töövarjupäevade tõendid ja intervjuude helifailid, vabatahtliku töö tõendi(d) ja muud materjalid. Õppija jagab kausta mentoriga G1 klassiastme algul.

KÜLALISLEKTORITE LOENGUD JA NENDE ANALÜÜSID

Gümnaasiumi jooksul peab õppija analüüsima 12 külaliselektori loengut. Ühe õppeaasta jooksul on soovituslik analüüsida 4 külalisloengut.

Analüüs peab vastama vormistusnõuetele, mis on leitavad Teras küpsuseksami kaustast.

Külalisloengu analüüsi esitamise ja tagasiside põhimõtted on järgmised:

1. analüüs tuleb esitada oma e-portfolioosse ning Turnitini keskkonda hiljemalt loengule järgneva pühapäeva õhtuks kell 23.59. Hiljem esitatud analüüsi arvesse ei võeta;
2. Turnitini keskkonnas on lubatud kattuvus kuni 20%. Kui õppija esitab analüüsi plagiaadina, on analüüsi tulemuseks 0 punkti ning tal puudub sama loengu analüüsi uuesti esitamise võimalus;
3. mentor annab õppijale mitteeristavat (AR/MA) tagasisidet Stuudiumis. Analüüs on arvestatud, kui selle eest on saadud vähemalt 1,25 punkti;
4. kui analüüsi tulemus on mittearvestatud, on õppijal võimalus tulemust parandada ühe korra 10 tööpäeva jooksul alates mentori tagasisidest;
5. õppija võib analüüsida õppeaastas kuni kaht väljaspool kooli pakutavat loengut (ülikooli, kogukonna seminari, veebiseminari vms loengut), mis on vähemalt 45 minutit pikk. Loengust osavõtmine tuleb tõendada (lisada e-portfolioosse korraldaja kinnitus, veebilink või foto);
6. koolis toimuvatest loengutest võib analüüsi kirjutada ainult kogu kooliperele mõeldud loengust.

Külalisloengu analüüsi tagasisidestamise mudel

Kriteerium	Vastab täielikult nõuetele (2,5 punkti)	Vastab osaliselt nõuetele	Esineb tõsiseid puudusi
1. Sisu	<p>Analüüs on struktureeritud, õppija on kõiki väiteid põhjendanud. Analüüsis on seotult käsitletud kõiki teemasid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) millest lektor rääkis, mis olid tema põhilised ja olulisemad ideed; 2) mis olid õppija jaoks kõige innustavamad, õpetlikumad mõtted ning kuidas ta saab neid oma elus rakendada; 3) mis olid lektori kui esineja tugevamad küljed; 4) mida oleks lektor saanud oma esinemises teha paremini ja kuidas; 5) kokkuvõttev hinnang loengule, sh miks võiksid ka teised noored seda loengut kuulata. <p>(1,5 p)</p>	<p>Analüüs ei ole sidus tekst. Mõni teema on käsitlemata, õppija on väiteid põhjendanud vaid osaliselt.</p> <p>(0,75 p)</p>	<p>Analüüs ei ole struktureeritud, tegu on pigem ümberjutustusega. Järeldused ja isiklik mõttekäik on puudulikud.</p> <p>(0 p)</p>
2. Vorm	<p>Analüüsi vorm vastab täielikult nõuetele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsi alguses on märgitud külalislektori nimi, loengu teema ja kuupäev; 2) analüüs on terviklik, sidus, loogiliselt liigendatud tekst; 3) analüüsi maht on vähemalt 400 sõna; 4) vormistamisel on kasutatud kirjaviisi Times New Roman tähesuurusega 12, reavahega 1,5 ning tekst on rööpjoondatud; 5) laused on korrektsed ja arusaadavad, õigekirjavead puuduvad või esineb üksikuid vigu; 6) kirjutamisel on kasutatud korrektset keelekasutust, ei esine kõnekeelseid 	<p>Vormi nõuetest ei ole põhjalikult järgitud 2–3 kriteeriumit.</p> <p>(0,5 p)</p>	<p>Vormistuses esineb tõsiseid vigu 3 või rohkema kriteeriumi osas.</p> <p>(0 p)</p>

	väljendeid. (1 p)		
--	----------------------	--	--

TÖÖVARJUTAMINE

Gümnaasiumi jooksul varjutab õppija kokku kolmel korral, soovituslikult järgnevalt:

- G1 õppija varjutab oma lähituttavat,
- G2 õppija töövarjutamine on seotud valitud mooduliga,
- G3 õppija töövarjutamine on seotud tema tulevikuplaanidega.

Töövarjupäev on ülekoolliline: kõik Viimsi Gümnaasiumi õppijad töövarjutavad ühel ajal ehk selleks koolis ettenähtud kuupäeval. Kui õppija soovib töövarjutada muul ajal, tuleb selleks leida kooliväline aeg. Selleks võib olla nädalavahetus, koolivaheaeg või kokkuvõttev nädal, juhul kui sinna ei ole ette nähtud õppetegevusi.

Õppija teavitab mentorit, kuhu ja millist ametit ta töövarjutama läheb. Töövarjupäeva koordineerib karjäärijuht.

Töövarjupäev kestab vähemalt neli tundi. Töövarjupäeval tuleb õppijal täita tõend, kus on kirjas töövarjutatava asutuse nimi ja aadress ning töötaja nimi ja ametikoht, ning viia töövarjutatavaga läbi intervjuu. Tõendil märgib töövarjutatav, kas ta on nõus intervjuu salvestamisega. Kui varjutatav ei ole intervjuu salvestamisega nõus, esitab õppija vastused kirjalikult. Tõendile lisavad (digi)allkirja nii õppija kui ka töövarjutatav.

Õppija teeb võimaluse korral pilte, mida saab hiljem töövarjupäeva esitlemisel kasutada.

Allkirjastatud tõend, intervjuu helifail või üleskirjutus ning pildid tuleb lisada oma e-portfoolio kausta. Järgnevas mentortunnis analüüsivad õppijad oma töövarjupäeva kogemust. Kui õppija puudub mentortunnist, tuleb kogemust analüüsida ettenähtud vormis mentori määratud ajal enne jooksva õppeaasta lõppu.

Mentor tagasisidestab töövarjupäeva esitlust küpsuseksami tagasiside juhendi põhjal.

Töövarjupäeva esitluse tagasiside mudel

Kriteerium	Vastab täielikult nõuetele	Esineb üksikuid puudusi	Esineb puudusi ja/või ei vasta kõigile kriteeriumitele	Grupitöö on tegemata
Töövarjupäe va esitlemine mentorgrupis	Õppija on mentorgrupis (grupitööna) teinud töövarjupäevast põhjaliku kokkuvõtte, avaldanud arvamust, teinud sellest järeldused ja andnud oma hinnangu elukutse ja töövarjupäeva kohta. Õppija on täitnud kõik grupitöö kriteeriumid ning on vastanud ammendavalt kõigile küsimustele. (10 p)	Õppija on osalenud töövarjupäeva grupitöös, kuid esituses ja/või kriteeriumide täitmisel on üksikuid puudujäärke. (7 p)	Õppija on osalenud töövarjupäeva grupitöös, kuid on kriteeriumid täitnud vaid osaliselt. Tehtud järeldused ja/või hinnangud on pealiskaudsed ja napisõnalised. (4 p)	Õppija ei osalenud töövarjupäeva grupitöös enne jooksva õppeaasta lõppu. (0 p)

VABATAHTLIK TÖÖ

Gümnaasiumi jooksul tuleb õppijal teha vähemalt kaheksa tundi vabatahtlikku tööd.

Aluseks Vabatahtlike värav: <https://vabatahtlikud.ee/>

Vabatahtlik töö (edaspidi tegevus) on oma aja, energia või oskuste pakkumine vabast tahtest ja tasu saamata. Vabatahtlikud aitavad teisi või tegutsevad peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks. Oma pereliikmete abistamist ei loeta vabatahtlikuks tegevuseks.

Vabatahtlikul tegevusel on kolm olulist tunnust:

- vabatahtlik tegevus toimub vabast tahtest, mitte kohustuslikult ega sunniviisiliselt;
- vabatahtlik ei saa rahalist ega materiaalist tasu, kuigi võib saada palju kasu, näiteks kasulikke teadmisi ja oskusi või uusi tutvusi;
- vabatahtlikud tegutsevad väljaspool oma kodu ja perekonda, kellegi teise või laiemalt ühiskonna hüvanguks.

Vabatahtlikuks tegevuseks ei loeta üldjuhul

- väikeseid heategusid ja kultuurinormidest tulenevat ligimese aitamist, nagu hääletajate auto peale võtmist, kellegi abistamist tee ületamisel või raske koti kandmisel, kukkunu püsti aitamist;
- raha või asjade annetamist;
- doonorlust;
- meelevaldusel oma meelsuse näitamist ega petitsioonile allkirja andmist;
- kohtu, alaealiste komisjoni või muu institutsiooni määratud üldkasulikke tööd;
- omaste hooldamist.

Vabatahtliku tegevuse eesmärgid on

- olla aktiivne ning anda oma panus ühiskonna ja kogukonna arengusse;
- suurendada seotust noore ja kogukonna vahel;
- anda uusi teadmisi ja kogemusi, aidata iseennast ja oma töösoove paremini tundma õppida;
- lähemalt tundma õppida erinevaid töövaldkondi ja aidata valmistuda tööeluks;
- aidata tekitada tööharjumust ja koostöötamist.

Gümnaasiumi jooksul teeb iga õppija vabatahtlikku tööd vähemalt kaheksa tundi. See võib olla kaheksatunnine ühekordne tegevus või jagatud lühemateks ja/või erinevateks tegevusteks.

Õppija leiab vabatahtlikuks tegevuseks aja väljaspool kooliaega, näiteks pärast koolipäeva, nädalavahetusel, koolivaheajal või kokkuvõtval nädalal, juhul kui sinna ei ole ette nähtud õppetegevusi. Õppija otsib organisatsiooni, sündmuse vms, kus saab ja soovib vabatahtlikuna panustada. Karjäärijõustaja haldab Teras küpsuseksami kaustas olevat andmebaasi võimalikest vabatahtlikest tegevustest ja kontaktidest.

Õppija võtab valitud organisatsiooniga ühendust ja lepib kokku vabatahtliku tegevuse aja ja kestuse, küsib loa pildistamiseks ja/või filmimiseks. Organisatsiooni, sündmuse vms juht väljastab õppija osalemise kohta vabatahtlikus tegevuses (digi)allkirjastatud tõendi, kus on kirjas tegevuse aeg, koht, kestus ja sisu. Õppija leiab vabatahtliku töö tõendi näidise Terast küpsuseksami kaustast.

Pärast vabatahtlikku tegevust teeb õppija oma kogemusest vabas vormis esitluse, soovituslik on loov lähenemine ehk esitlemine näiteks videopäeviku, lühifilmi, blogina vms. Esitluse oodatav pikkus on viis kuni kümme minutit. Õppija annab esitlemise soovist võimalikult vara teada oma mentorile ning esitleb vabatahtliku töö kogemust mentortunnis. Mentor tagasisidestab õppija vabatahtliku tegevuse esitlust küpsuseksami tagasiside juhendi põhjal.

Kui õppija teeb vabatahtlikku tööd osade kaupa, on tal võimalus esitleda iga osa eraldi. Kui tehtud vabatahtliku töö eri osade vahele jääb lühike aeg, võib õppija teha ka ühe tervikliku esitluse, kus tal on võimalus oma kogemusi võrrelda. Mentor märgib Stuumiumisse AR, kui õppija on ära esitlenud kõik vabatahtliku tegevuse osad.

Abistavad küsimused esitluseks

- Jaga oma kogemust, mida, kus ja millal sa tegid.
- Miks valisid just selle tegevuse? Miks oli see sulle oluline? Too näiteid ja põhjenda.
- Mida andis sinu tegevus kogukonnale/ühiskonnale? Too näiteid ja põhjenda.
- Milliseid võtmeoskuste alaoskusi arendasid, kuidas? Too konkreetne näide iga võtmeoskuse vähemalt ühest osaoskusest ja põhjenda.
- Millised olid tegevusega seotud väljakutsed? Too näiteid ja põhjenda.
- Kas sinu vabatahtlikuna panustamisel on ka pikem mõju? Too näiteid ja põhjenda.

Vabatahtliku töö esitlemise tagasiside mudel

Vabatahtliku tegevuse esitlemise eeltingimus on nõuetele vastava allkirjastatud tõendi esitamine, mis on lisatud õppija e-portfooliosse.

Kriteerium	30 punkti	27 punkti	23 punkti	18 punkti
Vabatahtliku tegevuse	Õppija on esitlemisel	Õppija on esitlemisel	Õppija on esitlemisel	Õppija vabatahtliku töö

<p>esitlemine</p>	<p>põhjalikult analüüsinud oma arengut, lähtudes võtmeoskuste alaoskustest ning toonud konkreetseid näiteid (vähemalt kolm ehk üks iga võtmeoskuse vähemalt ühe osaoskuse kohta). Õppija on põhjalikult analüüsinud oma vabatahtliku töö kogemuse tähenduslikkust iseendale ja kogukonnale/ühiskonnale.</p> <p>Väga hea loova esitluse eest on võimalik saada 2 lisapunkti.</p>	<p>analüüsinud oma arengut, lähtudes konkreetsete näidete toel iga võtmeoskuse vähemalt ühest osaoskusest, kuid seosed on kohati pealiskaudsed. Õppija on analüüsinud oma vabatahtliku töö kogemuse tähenduslikkust iseendale ja kogukonnale/ühiskonnale.</p> <p>Väga hea loova esitluse eest on võimalik saada 2 lisapunkti.</p>	<p>analüüsinud oma arengut, lähtudes võtmeoskuste alaoskustest, kuid seosed on pinnapealsed. Toetavad näited ei ole asjakohased või näidetest jääb puudu. Õppija on analüüsinud oma vabatahtliku töö kogemuse tähenduslikkust pealiskaudselt.</p> <p>Väga hea loova esitluse eest on võimalik saada 2 lisapunkti.</p>	<p>kogemuse esitlus on pigem kogemuse jagamine. Võtmeoskustest lähtuv enesearengu analüüs on väga pealiskaudne või puudub. Õppija ei oska tuua konkreetseid toetavaid näiteid.</p> <p>Väga hea loova esitluse eest on võimalik saada 2 lisapunkti.</p>
--------------------------	---	---	---	--

SUULINE ARVESTUS

Suulise arvestuse eesmärk on analüüsida ja hinnata gümnaasiumi jooksul arendatud üldpädevusi ja võtmeoskusi, seostades kuulatud külalisloenguid, töövarjupäevi ning vabatahtlikku tööd.

Suuline arvestus toimub G3 lõpus juunikuus. Arvestust hindav eksamikomisjon koosneb kolmest liikmest: õppija mentor, üks G2 mentor, üks G1 mentor.

Suulisel arvestusel saab sõna esmalt õppija, kes seejärel vastab komisjoni küsimustele.

Küpsuseksami suulise arvestuse tagasiside mudel

Tagasisidestada võib mudelis antud punktidega, st näiteks 8,5 punkti ei saa panna.

Punktid	
8–10 punkti	Õppija eneseanalüüs põhineb piletiga tõmmatud võtmeoskusel. Õppija seostab selle oskuse arendamist küpsuseksami kogemusega, esitades veenvaid väiteid, mida toetab konkreetsete, asjakohaste näidetega külalisloengute analüüsides, töövarjupäevadest, vabatahtliku töö kogemusest ja koolielust üldiselt. Analüüs on põhjalik ja argumenteeritud. Õppija oskab veenvalt vastata kõigile komisjoni küsimustele.
6–7 punkti	Õppija eneseanalüüs põhineb piletiga tõmmatud võtmeoskusel. Õppija seostab selle oskuse arendamist küpsuseksami kogemusega, esitades väiteid, mis jäävad kohati põhjendamata. Esitatud väiteid toetab õppija näidetega külalisloengute analüüsides, töövarjupäevadest, vabatahtliku töö kogemusest ja koolielust üldiselt. Mõni toodud näide on pealiskaudne. Õppija oskab veenvalt vastata enamikule komisjoni küsimustele.
5 punkti	Õppija eneseanalüüs põhineb piletiga tõmmatud võtmeoskusel osaliselt. Õppija seostab selle oskuse arendamist küpsuseksami kogemusega, kuid esitatud väited ei ole piisavalt põhjendatud ega veenvad ning toetavad näited ei ole asjakohased või näidetest jääb puudu. Õppija oskab veenvalt vastata üksikutele komisjoni küsimustele.
0 punkti	Õppija analüüs ei lähtu enesearengust. Seosed külalisloengute analüüsides, töövarjupäevade ja vabatahtliku töö vahel puuduvad. Õppija ei oska tuua näiteid, puuduvad argumendid ning õppija oskab vastata üksikutele komisjoni küsimustele.

LISA 1. G2 klassiastmes liitunud õppijate küpsuseksami üldpõhimõtted

Eksami eesmärk on arendada ja hinnata gümnaasiumi jooksul omandatud üldpädevusi ja võtmeoskusi. Kui õppija astub Viimsi Gümnaasiumi G2 klassiastmes, on tal küpsuseksami eest võimalik saada 80 punkti, mille alusel pannakse lõputunnistusele koolieksami hinne viie palli skaalal. Küpsuseksam on sooritatud, kui õppija on saanud kokku vähemalt 40 punkti.

Küpsuseksami koondtulemus kujuneb G3 lõpuks järgmiste küpsuseksami osade eest saadud punktidest:

- 8 külalisloengute analüüsi, kokku kuni 20 punkti;
- 2 töövarjupäeval osalemine ja nende esitlemine, kokku kuni 20 punkti;
- 8 tundi vabatahtlikku tööd ning selle esitlemine, kokku kuni 30 punkti;
- suuline arvestus, kokku kuni 10 punkti.

Õppija pääseb G3 lõpus suulisele arvestusele, kui ta

- 1) on analüüsinud kaheksa külalislektori loengut. Iga analüüsi eest on õppija saanud vähemalt 1,25 punkti;
- 2) on osalenud kahel töövarjupäeval ning oma kogemust esitlenud;
- 3) on teinud vähemalt kaheksa tundi vabatahtlikku tööd ning on seda esitlenud;
- 4) on osalenud G3 suuliseks arvestuseks valmistumise seminaril.

Kõik punktid lisatakse jooksvalt Stuudiumisse mentortunni päevikusse. Õppeaasta lõpus märgib mentor õppijale päevikusse kõikide punktide kokkuvõtte.

Suuline arvestus on osa küpsuseksami koondtulemuse kujunemisest. Kui õppija puudub arvestuselt põhjuseta, on see sooritamata. Kui õppija sooritab suulise arvestuse mitterahuldavale tulemusele või ei soorita arvestust selleks ettenähtud päeval haiguse või muu põhjusega puudumise tõttu, sooritab õppija kordusarvestuse hiljemalt jooksva õppeaasta 26. augustiks.

LISA 2. G3 klassiastmes liitunud õppijate küpsuseksami üldpõhimõtted

Eksami eesmärk on arendada ja hinnata gümnaasiumi jooksul omandatud üldpädevusi ja võtmeoskusi. Kui õppija astub Viimsi Gümnaasiumi G3 klassiastmes, on tal küpsuseksami eest võimalik saada 60 punkti, mille alusel pannakse lõputunnistusele koolieksami hinne viie palli skaalal. Küpsuseksam on sooritatud, kui õppija on saanud kokku vähemalt 30 punkti.

Küpsuseksami koondtulemus kujuneb G3 lõpuks järgmiste küpsuseksami osade eest saadud punktidest:

- 4 külalisloengute analüüsi, kokku kuni 10 punkti;
- 1 töövarjupäeval osalemine ja selle esitlemine, kokku kuni 10 punkti;
- 8 tundi vabatahtlikku tööd ning selle esitlemine, kokku kuni 30 punkti;
- suuline arvestus, kokku kuni 10 punkti.

Õppija pääseb G3 lõpus suulisele eksamile, kui ta

- 1) on analüüsinud vähemalt nelja külalislektori loengut. Iga analüüsi eest on õppija saanud vähemalt 1,25 punkti;
- 2) on osalenud ühel töövarjupäeval ning oma kogemust esitlenud;
- 3) on teinud vähemalt kaheksa tundi vabatahtlikku tööd ning on seda esitlenud;
- 4) on osalenud G3 suuliseks arvestuseks valmistumise seminaril.

Kõik punktid lisatakse jooksvalt Stuudiumisse mentortunni päevikusse. Õppeaasta lõpus märgib mentor õppijale päevikusse kõikide punktide kokkuvõtte.

Suuline arvestus on osa küpsuseksami koondtulemuse kujunemisest. Kui õppija puudub arvestuselt põhjuseta, on see sooritamata. Kui õppija sooritab suulise arvestuse mitterahuldavale tulemusele või ei soorita arvestust selleks ettenähtud päeval haiguse või muu põhjusega puudumise tõttu, sooritab õppija kordusarvestuse hiljemalt jooksva õppeaasta 26. augustiks.